

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΑ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

24/08/2025

Η παραβολή των Μυρίων Ταλάντων (Ματθ. 18, 23-45)

Όταν ο Πέτρος ρώτησε τον Ιησού «Κύριε, ποσάκις άμαρτήσσει εις έμέ ό άδελφός μου και άφήσω αυτόν;», Εκείνος απάντησε «ού λέγω σοι έως έπτάκις άλλ' έως έβδομηκοντάκις έπτά». Στη συνέχεια ο Χριστός απευθυνόμενος στον Πέτρο και τους υπόλοιπους μαθητές του, τους αφηγείται μια παραβολή, μια ιστορία που σκοπό έχει να εμβαθύνει σε πνευματικές αλήθειες, στην έννοια της συγχώρησης ως προϋπόθεση βίωσης της Βασιλείας του Θεού.

«Ωμοιώθη ή βασιλεία τών ούρανών άνθρωπω βασιλεϊ ός ήθέλησεν συνάραι λόγον μετά τών δούλων αυτού». Με την πρώτη φράση ο Ιησούς μας δίνει μια εικόνα της Βασιλείας Του Θεού, η οποία ανταποκρίνεται στο κοινωνικό πλαίσιο εκείνης της εποχής, ιεραρχικά δομημένο με Βασιλέα και υποτελείς. Ο Βασιλιάς είναι ανοιχτός στους υποτελείς. Το περιστατικό που περιγράφεται είναι οικείο στους ανθρώπους που ακούνε την παραβολή, μιας και το Ρωμαϊκό κράτος που είχε την πολιτική εξουσία στην περιοχή επέβαλε φόρους στους Ιουδαίους μέσω των τοπικών αρχόντων και ένα μεγάλο μέρος των συναλλαγών εκείνη την εποχή αφορούσε δάνεια και χρέη. Ο δούλος είναι ο άνθρωπος, ο οποίος δεν έχει το δικαίωμα της ελευθερίας και αυτοδιάθεσης, που στερείται των πολιτικών του δικαιωμάτων. Δούλοι είμαστε όλοι, γιατί χρωστάμε την ύπαρξή μας στον Θεό. Ο δούλος οδηγείται μπροστά στον βασιλιά έχοντας χρέος μυρίων ταλάντων, δηλαδή ένα τεράστιο ποσό για εκείνη την εποχή που είναι αδύνατο να αποδοθεί. Οφειλή είναι η αμαρτία, η έλλειψη της ευγνωμοσύνης, η κατάχρηση των δωρεών, η μη αναγνώριση της Κυριότητας.

«Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι». Κατὰ τον Ἀγίο Νικόλαο Βελμύροβιτς ἡ πώληση τοῦ οφειλέτη σημαίνει πῶς ὁ αμαρτωλὸς στερεῖται τὸ πρόσωπο ποῦ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός. Ἡ πώληση τῆς γυναίκας τοῦ σημαίνει τὴν στέρηση τῶν δώρων τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ελέους. Ἡ πώληση τῶν παιδιῶν υποδηλώνει πῶς στερεῖται τὴ δυνατότητα δημιουργίας καὶ ἐνός ἐστῶ ἀγαθοῦ. Καὶ ἡ ἀπώλεια ὅλων ὅσων εἶχε, σημαίνει πῶς ἀποξενώνεται ἀπὸ κάθε χαρὰ πνευματικῆς εὐλογίας, καὶ τέλος τὸ «ἀποδοθῆναι» σημαίνει πῶς ὅλα τὰ θεόδοτα χαρίσματα ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὸν αμαρτωλὸ ἄνθρωπο στον Θεό, τὸν Κύριο “παντός ἀγαθοῦ”.

«Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοὶ καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ». Μπροστά στο ἀδιέξοδο τῶν συνεπειῶν ὁ δοῦλος κινεῖται λατρευτικά «καὶ προσεκύνει αὐτῷ». Ὁ Βασιλιάς ὄχι μόνο τὸν συγχωρεῖ, ἀλλὰ τοῦ χαρίζει καὶ τὸ χρέος, γεγονός ποῦ παραπέμπει στὴν μακροθυμία καὶ εὐσπλαχνία τοῦ Κυρίου. Τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ τὶς συνέπειες τοῦ νόμου καὶ τοῦ δίνει τὴν δυνατότητα νὰ ζεὶ τὴν Βασιλεία Του. Θα λέγαμε ὅτι με τὴν συγχώρηση ἀποκαθιστᾷ τὸν δοῦλο στο “κατ’ Εἰκόνα” καὶ τοῦ χαρίζει τὸ “καθ’ ὁμοίωσιν”, τὴν δυνατότητα νὰ τοῦ μοιάσει. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἐπίσκοπος Ἀχρίδος στὴν ἐρμηνεία τοῦ γιὰ τὴν παραβολὴ τῶν μυρίων ταλάντων ἐξηγεῖ πῶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν μπορεῖ νὰ βιωθεῖ χωρὶς τὴν καρδιακὴ ἐλευθερία ποῦ φέρνει ἡ συγχώρηση. Ὡστόσο, ὁ δοῦλος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποῦ λαμβάνει συχώρηση ἀπὸ τὸν Θεό, ἀλλὰ ἀποτυγχάνει νὰ συγχωρήσει τὸν πλησίον τοῦ, δὲν δείχνει τὴν ἴδια συγκατάβαση σὲ ἓναν συνδούλο τοῦ ποῦ τοῦ οφείλει ἓνα πολὺ μικρότερο ποσό (εκατὸ δηνάρια) καὶ τὸν φυλακίζει, ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ τοῦ τὸ ἐπιστρέψει. Γιὰ τὸν δοῦλο ἡ χαρὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ, ἡ λήψη αὐτῆς τῆς δωρεάς, ἀντὶ νὰ τοῦ

δημιουργήσει συντριβή τον οχυρώνει στον χώρο της ικανοποίησης και η ευεργεσία μετατρέπεται σε οίηση οδηγώντας στη σκληρότητα.

Όταν ο βασιλιάς μαθαίνει αυτή την άσπλαχνη συμπεριφορά, οργίζεται, ανακαλεί τη χάρη του και παραδίδει τον δούλο στους βασανιστές, μέχρι να αποπληρώσει το αρχικό τεράστιο χρέος.

«Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ». Οργή είναι η αρχή της παιδαγωγίας και ξεκινάνε οι πειρασμοί. Αυτή η βάσανος μέχρι να αντιληφθεί ο άνθρωπος το μέγεθος της αστοχίας του και να μετανοήσει. Ο Άγιος Νικόλαος επίσκοπος Αχρίδος λέει, *«η μετάνοια είναι ο σπόρος και η συγχώρεση ο καρπός. Ο σπόρος δεν έχει αξία, αν δεν καρποφορήσει. Καμία μετάνοια, δεν έχει αξία χωρίς τη συγχώρηση».* Η μετάνοια, η συντριβή, η γνώση της αστοχίας ως σπόρος είναι η αρχή για να καρποφορήσει μέσα από την ευγνωμοσύνη η συγχώρεση. Όταν ο άνθρωπος αισθάνεται χρεώστης αντιλαμβανόμενος την χαμένη δωρεά ως μέγεθος αστοχίας του στην διατήρηση της σχέσης του με τον Θεό μπορεί να αντιληφθεί την αδυναμία και την πτώση του άλλου και ως παθών, να τον συγχωρήσει αληθινά.

Σημειώνει στο τέλος ο Χριστός ότι: *«οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν».* Αυτή η παραβολή θα λέγαμε είναι η παραβολή της συγχωρήσεως. *«Ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν»* τονίζει ο Χριστός και με αυτό τον λόγο κάνει μία τομή στο χώρο που επιτελείται το μυστήριο της συγχώρησης, και αποκαλύπτει τις βαθύτερες κινήσεις της καρδιάς, με τις προϋποθέσεις μιας πιο ουσιαστικής συγχωρητικής στάσης από μεριάς του ανθρώπου. Η λέξη συγχώρηση σημαίνει τη δημιουργία εκείνου του χώρου μέσα μας, ώστε να ενεργείται η περιχώρηση του άλλου. Κινητήρια δύναμη, προϋπόθεση για την δημιουργία αυτού του εσωτερικού χώρου είναι η αγάπη. Άνθρωποι που έχουν αγαπηθεί στη ζωή

τους, που έχουν βιώσει την αγάπη, δημιουργούν χώρο για τον άλλον. Δημιουργούν περιθώριο, για να τους αγαπήσει και ο άλλος, για να τον αγαπήσουν και οι ίδιοι . Αντίθετα ένας άνθρωπος που έχει απορριφθεί, κλείνεται στο γεγονός της απόρριψης. Όταν έχεις αγαπηθεί, έχεις συγχωρεθεί δωρεάν και ανέλπιστα, και τότε μόνο μπορείς κι εσύ να συγχωρείς εκ βαθέων.

Η παραβολή των μυρίων ταλάντων μάς φανερώνει πως η Βασιλεία του Θεού δεν είναι τόπος, αλλά τρόπος. Είναι η κίνηση της καρδιάς που, έχοντας γευθεί το άμετρο έλεος του Κυρίου, γίνεται ικανή να χαρίζει έλεος και στον αδελφό. Όταν συγχωρούμε, μιμούμαστε το Χριστό, που επάνω στο σταυρό είπε: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιῶσι» (Λουκ. 23, 34). Η συγχώρεση μας κάνει όμοιους με τον Θεό. Δεν είναι απλή ανθρώπινη πράξη, αλλά πνευματική μύηση στο μυστήριο του Σταυρού και της Ανάστασης. Δεν περιορίζεται στο πλαίσιο μιας αμοιβαίας συναλλαγής, αλλά είναι έξοδος, ελευθερία από την λογική των μετρήσεων: “μου χρωστάς, εξόφλησε και τελειώσαμε”. Ωστόσο όταν ο άνθρωπος, απαλλαγμένος από το άπειρο χρέος, αρνείται να χαρίσει το μικρό χρέος του άλλου, τότε ακυρώνει την ίδια την ταυτότητά του ως λυτρωμένου. Γίνεται ο άνθρωπος που αποδέχτηκε την δωρεά της Ανάστασης δια της συγχώρησης, αλλά επέστρεψε στον τάφο.

π. Παναγιώτης Τσαπέκος